

λε'.

Στενόν, στεγὸν τὸ πέλαγος
δὲ τρόμος κάμνει· πέφτει
ἔνα καράβι ἐπάνω
εἰς τὸ ἄλλο καὶ συντρίβεται·
πνίγονται οἱ ναῦται.

λετ.

"Ω! πῶς ἀπὸ τὰ μάτια μου
ταχέως ἔχαθη ὁ στόλος·
πλέον δὲν ξαγοίγω τώρα
παρὰ καπνούς καὶ φλόγας
οὐρανομήκεις.

λέ.

"Εἶω ἀπὸ τὴν θαλάσσιον
πυρκαϊάν νικήτριαι.

Ιδοὺ πάλιν ἐκβαίνουν
σωσιέναι· γέδυσι κατάμαυροι
θαυμάσιαι πρῷραι.

λη'.

Πετάσουν, ἀπομακρύγονται·
στὸ διάστημα τοῦ ἀέρος
χωσμέναι, γίνονται δραυτοί·
διαβαίνουσαι ἐπαιάνιζον,
καὶ ἥκουεν ὁ κόσμος.

λε.

Κανάρη! καὶ τὰ σπήλαια
τῆς γῆς ἐβόσυν· Κανάρη!
Καὶ τῶν αἰώνων τὰ δργανα
ἴσως θέλει ἀντηχήσουν
πάντα Κανάρη!

IV ΕΙΣ ΣΑΜΟΝ

Στροφὴ α'.

"Οσοι τὸ χάλκεον χέρι
βαρὺ τοῦ φόβου αἰσθάνονται,
ζυγὸν δουλείας ἀς ἔχωσι·
θέλει ἀρετὴν καὶ τόλμην
ἡ ἐλευθερία.

β'.

Αὐτὴν (καὶ ὁ μῦθος κρύπτει
νοῦν ἀληθείας) ἐπτέρωσε
τὸν Ἱκαρὸν καὶ ἀν ἔπεσεν
ὁ πτερωθεὶς καὶ ἐπνίγη
θαλασσωμένος.

γ'.

ἀφ' ὑψηλὰ δύμως ἔπεσε,
καὶ ἀπέθανεν ἐλεύθερος.
"Ἄν γένης σφάγιον ἀτιμον
ἔνδει τυράννου, νόμιζε
φρικτὸν τὸν τάφον.

δ'.

Μοῦσα, τὸ Ἱκάριον πέλαγος
ἔχεις γνωστόν. Νά καὶ Πάτμος,
νά καὶ Κορασσίαι, καὶ καὶ Κάλυμνα
ποὺ τρέφει τὰς μελίσσας
μὲν ἀθέριστα ἀνθη.

ε'.

Νά τῆς ἀλόης καὶ νῆσος,
καὶ καὶ Κῶς εὐτυχεστάτη,
ἥτις τοῦ κόσμου ἔχάρισε
τὸν Ἀπελλῆν καὶ ἀθάνατον
τὸν Ἰπποκράτην.

στ'.

"Ιδοὺ καὶ ὁ μέγας τρόμος
τῆς Ἀσίας γῆς, καὶ Σάμος·
πλέξει δι' αὐτὴν τὸν στέφανον
νηματικὸν καὶ αἰώνιον,
λυρικὴ κόρη.

ΕΡΓΑΛΕΙΟ ΕΡΕΤΟΝ ΤΟΝ ΚΑΘΗΚΟΝΤΟΣ ΘΕΑΤΡΟΥ ΠΕΤΡΙΟΥ

ζ'.

Αὐτοῦ, ἐνθυμίσαι, ἐγέμιζες
τοῦ τέλους Ἀνακρέοντος
χαριόσυνον κρατῆρα
καὶ ἔστρωνες διὰ τὸν γέροντα
δροσσεύτα ρόδον.

Αὐτοῦ, τοῦ Ὁμήρου ἐδιδασκες
τὰ δάκτυλα γὰρ τρέχουσι
μὲ τὴν φῦσην αὐμφωνῶς,
ὅταν τὰ ἔργα ἴστορει
θεῖν καὶ ἡρώων.

θ'.

Αὐτοῦ, τὰ χρυσᾶ ἔπη
ἐμψυχῶνες ἔκείνου,
διὸ εὖ τὰ νέφη ἐσχίσθησαν
καὶ τῶν ἀστρῶν ἐφάνηκεν
ἡ ἀριογία.

ι'.

*Ω κατοικία Ζεφύρων,
ὅταν ἄλλοι τοῦ ἥλιου
καίουν τὰ βουνά τὴν ἀκτίνες,
ἡ τὸν χειμῶνα τῇ νύκτᾳ
κόπτῃ τὰς βρύσεις.

ια'.

ἔστι ἀνθηρὸν τὸ στήθος σου,
φαιδρὸν τὸν οὐρανὸν
ἔχεις, καὶ ἀπὸ τὰ δένδρα σου
πολλὴ πάντοτε κρέμεται
καρποφορία.

ιβ'.

Καθώς, προτοῦ νυκτώσῃ,
μέσα εἰς τὸν κυανόχροον
αἰθέρα, μόνος φαίνεται
λάμπων γλυκὺς ὁ ἀστέρας
τῆς Ἀφροδίτης.

ιγ'.

καθὼς μυρτιὰ ὑπερήφανος,
ἀπὸ ἀνθη φορτωμένη
καὶ ἀπὸ δροσιάν, ἀστράπτει,
ὅταν ἡ αὐγὴ χρυσόζωνος
τὴν χαιρετάῃ.

ιδ'.

οὕτω τὸ κῦμα Ἰκάριον
κτυποῦσα τὴν βάρκα, βλέπει
σὲ εἰς τὰ νησιά ἀνάμεσα
λαμπράν καὶ ὑψηλοτάτην
καὶ ἀγαλλιάζει.

ιε'.

Τί ἐγίνηκαν τῇ ἡμέραι,
ὅτε εἰς τὰς κορυφὰς
τοῦ Κερκητέως δενδρόσεντος
ἐχόρευον τῇ τέχναι
στεφανωμέναι;

ιστ'.

*Ἐρχονται, ω μακαρία
νῆσος, ἐρχονται πάλιν
τὸ προμηγύουσι τὸ ἄντρα σου
φλογώδη, ἐξ ὧν μυρίαι
μάχαιραι ἐκβαίνουν.

ιετ'.

*Ως τῇ σφῆκες μαζώνονται
ἐπὶ τὰ ὀλίγα λείψανα
σπαραγμένης ἐλάφου
τῇ ταύρου ὅπου ἐκατάντησε
δεῖπνον λεαίνης,

ιη'.

ἄλλος ἀν βροντήσῃ ἐξαίφνης,
πετάσουν εὐθὺς καὶ ἀφίνουσι
τὴν ποθητὴν τροφήν,
ὄποδ τὰ δένδρα φεύγουσαι
καὶ ὄποδ τὸν βράχους·

ιθ'.

οὗτως, εἰς τὰ παράλια
ἀσπατικά, τὰ πλήθη
ἀγαρηνὰ ἀναρθρητά
βλέπω νὰ ἐπισωρεύωνται,
δριμως ματαίως.

ιι'.

Σάλπιγγα μεγαλόφθοιγγος
«Οἱ Σάμιοι», κράζει, «οἱ Σάμιοι»,
καὶ ἵδού τὰ πόδια τρέμουσι
μυρίων ἀνδρῶν καὶ ἀλόγων
θορυβουμένων.

ιαα'.

«Οἱ Σάμιοι» καὶ ἐσκορπίσθησαν
τῶν ἀπίστων αἱ φάλαγγες.
*Α, τί, ω δειλοί, δὲν μένετε
νὰ ληῆτε, ἀν τὸ σπαθί μας
κοπτερὸν είναι;

ιββ'.

*Ἐρχονται, πάλιν ἐρχονται
χαρᾶς ἡμέραι, ω Σάμος·
τὸ προμηγύουσι οἱ θρίαμβοι
πολλοί καὶ θαυμαστοί,
ποὺ σὲ δοξάζουν.

κγ'.

Νήσος λαμπρά, εύδαιμόνει·
δε τῇ δουλείᾳ σὲ ἀμαύρωνε,
σ' εἶδον· ἀμποτε νᾶλθω
νὰ φιλήσω τὸ ἔλεύθερον
ἱερόν σου χώμα.

κδ'.

Ἐάν φιλοτιμούμεθα
νὰ τὴν ἔαναποκτήσωμεν
μ' ἴδρωτα καὶ μὲ αἴμα,
καλὸν εἶναι τὸ καύχημα
τῆς ἀρχαίας δόξης.

Σ

ΕΙΣ ΣΟΥΛΑΙ

Στροφή α'.

Φυσάει σφοδρός ὁ ἀέρας,
καὶ τὸ δέσσος κυμαίνεται
τῆς Σελλαιτίδος· φθάνουσι
μακρὰν ἐδῶ, διού κάθομαι,
μουσικὰ μέτρα.

β'.

Ἄφροντίστων ποιμένων
στίχοι δὲν εἶναι, ἡ γάμου,
ἡ πανηγυριζόντων
νέων γυγαικῶν καὶ ἀνθρώπων,
μήτε ιερέων.

γ'.

Ἄλλη λαμπρὰ πανήγυρις
τὴν σῆμερον ἔστραζεται
εἰς τὴν Ἐλλάδα· ὁ ἀγγελος
χορεύει τοῦ πολέμου·
δάφνας μοιράζει.

δ'.

Βράχοι ὑψηλοί, διαβόητοι,
βουνά τοῦ τετραχώρου,
ἀπὸ σᾶς καταβαίγουσι
πολλοί καὶ δυνατοί
ἀδάμαστοι δινόρες.

ε'.

Κάθε χέρι, κλαδί·
κάθε κεφάλι φέρνει
στέφανον· ἀπὸ βράχον
πηδάουν εἰς βράχον, φάλλοντες
πολέμιον ἄσμα.

στ'.

« Μακρὰν καὶ σκοτεινήν
» ζωὴν τὰ παλληνάρια
» μισοῦν· ὅνομα ἀθάνατον
» θέλουν καὶ τάφον ἔντυμον
» ἀντὶς διὸ στρῶμα. »

ζ'.

Οὕτως ἐβίσουν· συμφώνως
τ' ἀρματά τους ἐβρόντασον
καὶ τ' ἀντρα... « Ω, δὲν ἀκούω
πλέον παρὰ τὸν ἀνεμον
καὶ τοὺς χειμάρρους. »

η'.

« Εσύ διού τρέχεις, πρόσμενε,
ὦ στρατιώτα· εἰπέ μου,
καὶ ἂς μὴ σὲ κυνηγήσῃ
βόλι τοῦ ἔχθροῦ, ποῦ ὑπῆργαν
οἱ σύντροφοί σου; »

θ'.

« Λείπει ὁ καιρός. « Αν ἔχης
» ἔλαφρὰ τὰ ποδάρια,
» καὶ στήθος, ἀκολούθα με·
» τρέξε καὶ σὺ μ' ἐμένα·
» μᾶς φεύγει ἡ ὥρα». »

ι'.

— Γνωρίζω τὴν φωνήν σου.
« Οδήγει. — Οἱ βράχοι φεύγουσι
τώρα ὑπὸ τὰ πατήματα
συχνά· φεύγουν δπίσω
σπήλαια καὶ δένδρα. »

ια'.

Τῶν ποταμῶν πλατέα
νερά, βαθέα λαγκάδια,
ἔρημα μονοπάτια,
δάση, βουνά, χωράφια
φεύγουν ὀπίσια.

ιβ'.

Ίδοù τὸ Καρπενήσι·
αὐτοῦ ἀπὸ τὰ φηλώματα,
ὅπου ἀναμένω, βλέπω
κρυπτῶν στεφανωμένων
σύνταγμα ἡρώων.

ιγ'.

Καὶ ἀντίκρυ τὰ ἀναθρέμματα
τοῦ Όσμαν μὲ δίχως τάξιν,
πλὴν χιλιάδας, χιλιάδας
βλέπω συγκεχυμένων
πεζῶν καὶ ἵππεων.

ιδ'.

Ως εἰς χώραν ἑορτάζουσαν
συντρέχει μὲν ὁ κόσμος
πολὺς, κλαγγάς δὲ ὅργάνων,
φωνάς δὲ ἀνδρῶν χαιρόντων
ἀκούνεις καὶ κρότον·

ιε'.

οὗτοι καὶ εἰς τὸ στρατόπεδον
τῶν βαρβάρων ἀκούεις
κραυγάς, τύμπανα, κτύπως·
διμοις ἀτρέμα δ θάνατος
στέκων τοὺς βλέπει.

ιστ'.

Ως τόσον τῆς ἥμέρας
τὸ φῶς ἐγίνηκ' ἀφαντον·
τοὺς οὐρανοὺς σκεπάζει
τὸ φοβερόν σου κάλυμμα,
ἴερὰ νύκτα.

ιζ'.

Μητέρα φρονημάτων
νψηλῶν, συνεργὲ^τ
ψυχῶν τολμηροτάτων,
νύκτα οὐρανία καὶ σύγχρονε
δικαιοσύνης·

ιη'.

συχνὰ ἀπὸ σὲ παιδεύονται
λαοὶ ἀφρονες, ἀσωτοι·
συχνὰ καὶ τῶν τυράννων
ἀλλάζεις τὴν χρυσῆν
ζώνην εἰς στάκτην.

ιθ'.

Τώρα ἔδω τὸ πυκνότερον
σκότος σου χῦσε. Ἀνθρωπος
ἀνθρωπον ἀς μὴ βλέπη,
ἀς μὴ ξανοίγῃ μάτι
χείρα ώπλισμένην.

ικ'.

Τὸ πνεῦμα ταραγμένον
τῶν ἔχθρῶν τῆς πατρίδος μου
ἀς πλάσσῃ φοβερούς
γίγαντας, καὶ ἀς φαντάζεται
παντοῦ μαχαίρας.

ικα'.

Ἄκούω, ἀκούω τὸν θόρυβον
ῶς ἀρχομένης μάχης·
κουφοβροντάει τοιούτως,
ὅτε ἐπάνω εἰς τοὺς βράχους
ρίχνεται ἡ θάλασσα.

ικβ'.

Δάσος βοάει τοιούτως,
ὄπότε ἀπὸ τὰ σύγνεφα
σκληρῶς τὸ δέρνει ὁ ἄγεμος·
Ἑγρά τὰ φύλλα φεύγουσιν
εἰς τὸν ἀέρα.

ικγ'.

Νά, τῶν σπαθιῶν δὲ κρότος
προδήλως τώρα ἀκούεται·
νά, πέφτουν ὡς οὐράνιαι
βρονταί, πολλά, ἀπροσδόκητα
βόλια θανάτου.

ικδ'.

Νά, πανταχοῦ σηκώνονται
ὅμοι καὶ τῶν νικώντων
καὶ τῶν νενικημένων
γῆ φωναί, τρομερή,
φρικτή ἀρμονία.

ικε'.

Ω ἀγγελοι, δποὺ ἐτάχθητε
φύλακες τῶν δικαίων,
τῆς Σελλαιΐδος σώσατε
τὰ τέκνα καὶ τὸν Μπότσαρην
διὰ τὴν Ἑλλάδα.

ικστ'.

Ἐπαυσ' ἡ μάχη δλότελα,
ἀναχωρεῖ καὶ ἡ νύκτα·
ἴδοù ποὺ τ' ἀστρα ἀχνύζουσι,
καὶ οἱ καθαροὶ λευκαίνονται
αιθέριοι κάμποι.

ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΑΙΝΙΑΣ ΙΟΑΝΝΙΝΑΣ ΚΑΘΗΓΟΥ ΝΕΑΝΤΙΝΟΥ Θ. ΠΕΤΣΙΟΥ

κε'.

Πυκναί, πυκναί ώς διμίχλη,
περγάσουν ἀπ' ἔμπροσθέν μου
τῶν ψυχῶν ἡ χιλιάδες:
τὰ χέρια των ἀκόμα
στάζουσιν αἵρες.

κη'.

"Ανομοι τὸν Σταύρον
ἔχθρον ἐπήραν" καὶ ἄγγελος
τοὺς δόηγει· εἰς τὸ πρόσωπον
τοῦ λαϊκοῦ ἡ καταδίκη,
ρομφαία στὸ χέρι.

κθ'.

"Ιδού, ἀνὴ δεκάδας
πτεράσουν καὶ τῶν Ἑλλήνων

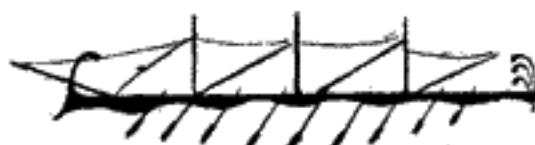
τὰ πνεύματα ἐλαφρά·
ἀστράπτουν ώς ἡ ἀκτίνες
τοῦ πρώτου ἥλιου.

λ'.

Φέργει Σταυρὸν καὶ βάτια
ὅ πτερωμένος ἄγγελος·
ποὺ τοὺς ἡγεμονεύει·
ψάλλοντες ἀναβαίνουσιν
οὐπέρ τὰ νέφη.

λα'.

Ψυχαὶ μαρτύρων, χαιρετε·
τὴν ἀρετὴν σας ἀμποτε
νὰ μιμηθῶ εἰς τὸν ἄσμον,
καὶ νὰ φέρω τὴν λύραν μου
μὲ σᾶς νὰ ψάλλω.

VI ΑΙ ΕΥΧΑΙ

Στροφὴ α'.

Τῆς θαλάσσης καλύτερα
φουσκωμένα τὰ κύματα
νὰ πνίξουν τὴν πατρίδα μου
ώσαν ἀπελπισμένην,
εργμὸν βάρκαν·

β'.

στὴν στεριάν, στὰ νησιά
καλύτερα μίαν φλόγα
νὰ έδω παντοῦ χυμένην,
τρώγουσαν πόλεις, δάση,
λαοὺς καὶ ἑλπίδας·

γ'.

καλύτερα, καλύτερα
διασκορπισμένοι οἱ Ἑλληνες

νὰ τρέχωσι τὸν ἄσμον,
μὲ ἔξαπλωμένην χεῖρα
ψιωμοζητοῦντες·

δ'.

παρὰ προστάτας νᾶχωμεν.
Μὲ ποτὲ δὲν ἔθάμβωσαν
πλούτη ἡ μεγάλα ὅνόματα,
μὲ ποτὲ δὲν ἔθάμβωσαν
σκήπτρων ἀκτίνες.

ε'.

"Αν ὅπόταν πεθαίνῃ
πονηρὸς βασιλεὺς
ἔσθην" ἡ νύκτα ἐν' ἀστρον,
ἡθελον μείνει ὀλίγα
οὐράνια φῶτα.

ος'.

Τὸ χέρι, ὅπου προσφέρετε
ώς προστασίας σημεῖον
εἰς ξένον ξύνος, ἔπινξε
καὶ πνήγει τοὺς λασόνες σας,
πάλαι καὶ ἀκόμα.

β'

Πόσοι πατέρες δίδουστην,
οὐχ φωμί, φιλήματα
στὰ πειγάσιμένα σέκνα τους,
ἐν φλάμπουν στὰ χεῖλη σας
χρυσᾶ ποτήρια!
γ'.

"Οταν ὑπὸ τὰ σκῆπτρά σας
νέους λασόνες καλεῖτε,
νέους ἰδρωτας θέλετε
ἔσεις διὰ νὰ πληρώσητε
πλουσιοπαρόχως
θ'.

τὰ ξίφη ὅπου φυλάγουσι
τὰ τρέμοντα βασίλειά σας,
τὰ ξίφη ὅπου τρομάζουσι
τὴν ἀρετὴν καὶ σφάζουσι
τοὺς λειτουργούς της.
ι'.

Θέλετε θησαύρους
πολλούς διὰ ν' ἀγοράσητε
χρότους χειρῶν καὶ ἐπαίνους,
καὶ τ' ἀπιστον θυμίαμα
τῆς κολακείας.

ια'

"Ημεῖς διὰ τὸν Σταυρὸν
ἀνδρείως ὑπεριμαχόμεθα,
καὶ σεῖς ἐβοηθήσατε
χρυφὰ τοὺς πολεμοῦντας
Σταυρὸν καὶ ἀλτήθειαν.

ιβ'

Διὰ νὰ θεμελιώσητε
τὴν τυραννίαν, τιμάτε

ΔΙΕΤΟΣ ΕΡΓΑΛΕΙΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΚΑΘΗΓΟΥ ΘΑΛΗΣ ΚΑΙ ΛΥΡΑΣ ΤΑΝΤΑΝΙΑΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΥ

τὸν Σταυρὸν εἰς τὰς πόλεις σας,
καὶ αὐτὸν ἐπολεμήσατε
εἰς τὴν Ἑλλάδα.

ιγ'

Καὶ τώρα εἰς προστασίαν μας
τὰ χέρια σας ἀπλώνετε!
Τραβήξετε τα δπίσω.
Βλέπει ὁ Θεός καὶ διστράπτει
διὰ τοὺς πανούργους.

ιδ'

"Οταν τὸ δένδρον νέον
ἐβασάνιζον οἱ ἄνεμοι,
τότε βοήθειαν ἥθελεν.
ἐδυναμώθη τώρα,
φθάνει τῇ λογύς του.

ιε'

Τὸ ξίφος σφίγξατ "Ἐλληνες"
τὰ δημάτια σας σηκώσατε.
ἴδού· εἰς τοὺς οὐρανούς
προστάτης ὁ Θεός
μόνος σᾶς εἶναι.

ιστ'

Καὶ ἂν δὲ οὐδὲ τὸν θάνατον
μᾶς λείψωτε, καλύτερα
πάλιν νὰ χρειαστήσωτε
στὸν Κιθαιρώνα Τούρκων
ἄγριαι φοράδες,

ιη'

παρά... Αἰ, δοσον εἶναι
τυφλὴ καὶ σκληροτέρα
ἡ τυραννίς, τοσοῦτον
ταχυτέρως ἀνοίγονται
σωτήριοι θύραι.

ιη'

Δὲν μὲν θαυμάνει πάθος
κανένα· ἐγὼ τὴν λύραν
κτυπάω, καὶ δλόρθος στέκομαι
σημάτιον τοῦ μνήματός μου
τὸν ἀνοικτὸν στόμα.

VII ΤΟ ΦΑΣΜΑ

Στροφή α'

Τὸ πνεῦμά μου σκοτίζεται·
ἡ γῆ ὑπὸ τὰ ποδάρια μου
γέρνει ἀθελήτως τρέχω
ώσαν ἀπὸ μίαν ράχην
βουνοῦ εἰς λαγκάδι.

β'.

Μὲ σέρνει ἡ τύχη. "Ω, πόση
νόκτα ἐμαζώχθη αὐτούθι
καὶ φόβος, ὃπου πέφτοντας
ἐμβαίνω· σπῆλαιον εἶναι
ἢ χάσμα τοῦ φύου;

γ'.

"Ελύθησαν οἱ ὄγεμοι·
σφοδροί, σφοδροί ἔδω μέσα,
ώς φουσκωμένα, χύνονται,
ποτάμια ἀπὸ πολλᾶ
χειμέρια νέφη.

δ'.

Στὸν θόρυβον σηκώνονται
φωναὶ συχναὶ καὶ ἀσήμαντοι,
ώς μακρὰν εἰς τὴν θάλασσαν·
στεναγμοὶ πνιγομένων
μυρίων ἀνθρώπων.
ε'.

Βλέπω, βαθιά, μίαν σπίθα·
πλησιάζει· μεγαλώνεται·
ώσαν κύκλος ἀμέτρητος,
ώς πέλαγος φλογθόδες
ἐμπρός μου ἀπλώθη.
στ'.

"Ελεεινὰ ναυάγια
πλέουσιν αὐτοῦ. Μεγάλον
κορμὸν νεοσπαραγμένον
περνάει, καὶ ὡς σῶμα φαίνεται
μίας βασιλίσσης.
ζ'.

"Ω 'Ελλάς!... 'Ιδού χιλιάδες
παιδιῶν ἔτι εἰς τὰ σπάργανα,
περνάουν, καὶ εἰς κάθε στήθος
ἔνα μαχαίρι στέκεται
καταχωσμένον.

η'.

Κοράσια, ἴδού, μητέρες
περνάουν. "Ελαυπον πρῶτα
τὰ πλήθη αὐτῶν σὰν διστρα·
ἔχαιροντο, καὶ τ' ἀρπαξε
θανάσιμη ὥρα.

θ'.

"Έχουσι τῶν στεφάνων τους
μαδημένα τὰ ρόδα,
γυμνὰ τ' ἀσπρα βυζιά τους,
μιασμένα ἀπὸ τὰ χεῖλη
ἀγρίων βαρβάρων.
ι'.

Νά, καὶ οἱ σωροὶ περνάουσι
τῶν μαχήμων ἀνθρώπων,
ἔνδοξοι ναῦται, ἀείμινηστοι,
ἀνδρεῖοι στρατιῶται
καὶ θηροὶ σχλος.

ια'.

Ματαίως τὸ ἀκονισμένον
ἔγυμνωσαν σπαθί τους·
δάφνας ματαίως ἐμάζωξαν·
πᾶσαν ἐλπίδα δὲ ὄγεμος
ἔξαφνα ἐπῆρε.

ιβ'.

"Ερημη τώρα ἡ θάλασσα
εἶναι· καὶ ἴδού μακρόθεν,
ώς νέφη εἰς τὸν ὄρεζοντα
ἔσπερινόν, ἔανοιξε
γῆν καὶ νησία.

ιγ'.

"Ἐγκρημνισμέναι πόλεις
φαίνονται αὐτοῦ, καὶ λείψαντα
πύργων, ναῶν, χωρίων·
ἀροτρα, βάρκες καὶ ἀρμάτα
ἡμελημένα.
ιδ'.

Ζῶντα δὲν βλέπω· οὔτ' ἀφῆσε
κανένα ἡ σκληρὰ τύχη
ἐπάνω εἰς τέτοιον θέατρον,
τ' ἔθνος γὰρ κλαίη τὴν ἀωρον,
τρισάθλιον μοίραν.

ιε'.

Μεγάλη, τρομερή,
μὲ τὰ πτερὰ ἀπλωμένα,
καθὼς δετὸς ἀκίνητος,
χρέμεται στὸν ἀέρα

ψηλὰ τῇ Δικόναιᾳ.
ιατ'.

«Ἐγώ», φωνάζει, «ἐγώ
» ἀπὸ τὸν κόσμον ἔσβησα
» ἐνα λαόν· καὶ ταῦτην
» τὴν γῆν ἐξολοθρεύσασα
» τῷρα ἑορτάζω».

ιε'.

Οὗτως εἰποῦσα τῇ δύσφημος,
χύνει ἀπὸ δύο ποτήρια
αἷμα, καὶ πορφυρίζονται
πάντες οἱ οὐράνιοι κάμποι,
τῇ γῇ καὶ ἡ νῆσοι.

ιη'.

Ἐλύθη, ἐλύθη ὡς δυναίρον
τὸ φάσμα. Καθαρώτατος
ὁ ἀέρας καταβαίνει,
καὶ δροσίζει τὰ χεῖλη μου
καὶ τὴν φυχήν μου.

ιθ'.

Ω Ἑλλάς! Ω πατρίς μου!
ἐλπίδων γλυκυτάτων

μήτηρ! Σὲ βλέπω ἀκόμα
ζῶσσαν καὶ μαχομένην,
καὶ ἀναλαμβάνω.

κ'.

Φύγε, φύγε τὸν κίνδυνον,
διὰ τὸν Σταυρὸν ποὺ πλύνεις
μὲ τ' αἷμά σου· διὰ τ' ὄνομα
τῆς Ἱερᾶς τῶν τέκνων σου
ἔλευθερίας.

κα'.

Ἐως σήμερον σὲ ωφέλησαν
τοῦ νοὸς τῇ θεόπνευστος
φλόγα καὶ τὰ μεγάλα,
ἀνέλπιστα, ἀναρίθμητα
ἔργα καὶ τῇ δύναμις.

κβ'.

Αλλ' ἔφθασεν τῇ ἡμέρᾳ
κινδύνου· τῇ δοξασμένῃ
δάρκη τῆς κεφαλῆς σου
τρέμει· κι' ὁ ἔχθρός προσέχει
νὰ τὴν ἀρπάξῃ.

κγ'.

Μάθε δτὶ εἰς τοὺς χοροὺς
τῶν πολέμων, ὡς ἔσωσεν
τῇ ἀνδρείᾳ τὸν στρατιώτην,
οὗτῳ εἰς αὐτοὺς τῇ δύνοια
σώνει τὰ ἔθνη.

VIII

ΕΙΣ ΤΗΝ ΝΙΚΗΝ

Στροφὴ α'.

Ον, σὺ ποὺ τῇ φαντασίᾳ
φλογώδης τῶν θυητῶν
αὖν πτερωμένην βλέπει
παρθένον στὸν ἀέρα,
οὐράνιον ἔργον,
β'.

στὸ μέτωπόν σου πάντοτε
ἀσβεστος λάμπει ἀστέρας,

τῷ Νίκη· συσσωρεύονται
τριγύρω σου ματαίως
γύκτες αἰώνων.

γ'.

Τὸ χέρι, ὅπου τὰ πέπλα
τῶν οὐρανῶν κατέστρωσεν,
ἀπὸ σύγνεφα δλόχρυσα
ἐκβαίνει, καὶ σοῦ δείχνει
ἀνδρείους ἀνθρώπους.

δ'.

Πετάεις ἐσύ, κ' ἐπάνω τους
σκορπίζεις φύλλα ἀμάραντα·
τέρπουν αὐτὰ τοὺς ζῶντας,
καὶ τοὺς γενναῖας θανόντας
τέρπουν ἀκόμα.

ε.'

Αἱ, πῶς ὑπὸ τὴν πτέρυγα
ταχεῖαν τοῦ Νότου ἡ τ' Εὔρου,
πολλὰ βλέπεις νὰ σκύπτωση
τ' ἀνήσυχα τῆς λίμνης
φηλά καλάμια!

στ'.

Ἄπο τρεψίους γεμίζουν
ἀπάνθιτως ὅλοτρίγυρα
μεγίστην πεδιάδα,
κανεῖς δὲ δὲν ἔμέτρησεν
αὐτῶν τὸ πλήθος.

ζ'.

"Ομως οἱ κυνηγοὶ¹
βάνουν φωτιάν καὶ μέσα,
κ' εὐθὺς ἀπὸ μίαν ἄκραν
πέρας ἡ φλόγα εἰς ἄλλην
καίουσα τὰ πάντα.

η'.

Πανέρημος, ξεσκέπαστη
ἀστράπτει τώρα ἡ πλάτη
τῶν ὑδάτων· ἐσκόρπισεν
ὅ δινεμος τὰ λείφανα
καπνοῦ καὶ στάκτης.

θ'.

Πυκνά, πυκνά ως καλάμια
ἀνεμισμένα ἐβλέπαιμεν
νὰ κινῶνται εἰς τοὺς κάμπους μας
τῶν πολεμίων μας τ' ἄρματα,
κ' ἔπεισαν ὅλα.

ι'.

Ποῦ εἶναι ἡ τόσαι γλῶσσαι
τῶν ἀκτινοβολούντων
σπαθιών; ποῦ εἶναι ἡ χείρες
τῶν ἔχθρων μας ἀμέτρητοι;
ποῦ τὰ καυχήματα;

ια'.

Πλατύς καὶ σκοτειγός,
βαθὺς ἔχασκεν κι' ἀφευκτός
ὅ φῦδης ὑποκάτω τους·
ἔβιούλιασσαν, ἔχάθησαν,
ἐκλείσθη ὁ τάφος.

ιβ'.

Οὗτως ἀπὸ τὸν ἥλιον,
ώσαν πυρὸς σταλάγματα,
πέρπουσιν εἰς τὴν θάλασσαν
τῶν αἰώνων, καὶ χάνονται
διὰ πάντα ἡ ὥραι.

ιγ'.

"Ω Νίκη, διὰ τοὺς "Ελληνας
στεφάνους πλέξε· ἀλλ' ὅχι
σὰν κείνους ποὺ χαρίζεις
εἰς βασιλέα κενόδοξον,
αἵματοπότην·

ιδ'.

σὰν κείνους δχι. "Ἐπάνω τους
τὰ δάκρυα τῶν λαῶν
στάζουσι, καὶ μαραίνονται
δγλήγορα, ὡς ἀπ' ὅφιν
χόρτα καημένα.

ιε'.

Πήγαινε εἰς τὸν Παράδεισον·
μία δάφνη ἔκει βλαστάνει·
δγγελος τὴν φυλάττει
λαμπρός, καὶ τὴν ποτίζει
ψάλλων τοιαῦτα·

ιστ'.

"Αὖξανε διὰ τὸν θρίαμβον,
»διὰ τὴν ἀγάπην αὔξανε
»ἔλευθερίας, πατρίδος·
»διὰ πάντοτε ἀκεραύνωτος
»βλάστανε, ω δάφνη».

ιζ'.

Ζήτει τὰ θαλερώτερα
πλέον ἀφθαρτα κλωνάρια·
μ' αὐτὰ πλέξει τὰ στέμματα,
καὶ πρόσθεσε ἀκόμα
δύο εἰδῶν ρόδα.

ιη'.

Λευκὰ καὶ δροσερώτατα,
σὰν ἀστρα αὐγερινά,
ὑπὸ τὰ θεῖα φυτρώνουσατ
πατήματα, καὶ πέφτουσι
συχνὰ εἰς τὸν κόσμον.

ιθ'.

Τάχεις γνωστά· κ' ἐστόλισες
πολλὲς φορὲς μ' ἔκεινα
τοὺς μὴ σκληρῶς πατήσαντας
τὸν ἔχθρον, δταν ἔβαλεν
τ' ἄρματα κάτω.

κα'.

Τάχεις γνωστά· τὰ ἔχάρισες
εἰς δόσους δὲν ἔξαπλωσαν
βαρεῖαν χείρα ἐπὶ γέροντας
ἢ παρθένους, δπ' ἔγιναν
λάφυρα μάχης.

κα'.

Ἐὰν τιμήσῃς ἡρωα^ν
μ' αὐτά, προσμένει ὁ τάφος
τὸ σῶμά του, προσμένουσιν
οἱ σύρανοι τὸ στέφος του
καὶ τ' ὅγοια του.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΑΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΦΛΟΣΦΑΡΑΣ
ΔΙΕΤΘΩΝΗΣ: ΑΝ.ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ

IX ΕΙΣ ΤΟΝ ΓΡΟΔΟΤΗΝ

Στροφὴ α'.

Ἐγύρισε τές πλάτες του·
φεύγει, φεύγει ὁ προδότης·
ἀλαιμπῆ σέργει τ' ἀρματα
φαριτακερά· τὸ στῆθός του
ἔγινεν ἄδης.

β'.

Τὸν Σταυρὸν καὶ τοὺς "Ελληνας
ἄφησ' ὀπίσω· ἔξαπλωσεν
ἀδελφικῶς τὴν χεῖρά του
στοὺς Τούρκους κ' ἐπροσκύνησε
βάρβαρον νόμον.

γ'.

Τὸν συντροφεύει ὀλόμαυρον,
μέγα ἐναέριον σύγνεφον·
κρέμεται ἀκόμα ἀτίγακτον
ἀστροπελέκι ἐπάνω του,
κι' ἄγρυπνος μοῖρα.

δ'.

"Ω Βαρνακιώτη· τρέχεις,
καὶ δικτύος τῶν ποδῶν σου
ἀντιβομβεῖ, ὥσπεν νάτρεχες
ἐπὶ τὸν κούφιον θόλον
βαθείας ἀβύσσου.

ε'.

"Αγ κοπιασμένος πέσῃς
ν' ἀναπαυθῆς στὰ χόρτα,

ἡ τιμωρὸς συνειδησίς
μὲ σὲ πλαγιάζει, ἀλλάζουσα
τὰ χόρτα εἰς δράκοντας.

στ'.

Τὸ φῶς ἔστι ἀποφεύγεις
τῆς ἡμέρας, φοβούμενος
μήπως τῶν προδομένων
ἀγθρώπων σὲ ξανοίξουσιν
ἡ μακραὶ σπάθαι.

ζ'.

Κράζεις τὴν νύκτα, κ' ἔρχεται·
ἀλλὰ εἰς τὸ σκότος μέσα
τυλιγμένους φαντάζεσαι
ἐχθροὺς ἀρματωμένους,
καὶ ὡς ἄφρων μένεις.

η'.

"Αν μαυροφορεμένης
χήρας, ἀν βρέφους θρῆνον
δραφανικὸν ἀκούσῃς,
τρέψεις, καὶ τὸ ποτήρι σου
πέφτει σχισμένον.

θ'.

"Αν τῆς χαρᾶς τὸν γέλωτα
ἰδῇς εἰς φιλικὸν
δεῖπνον περιπετώμενον,
ἀπ' ἴδρωτα θανάτου
στάζουν τὰ φρύδια σου.

ι'.

"Ω! ποίαν ζωήν ήγόρασες,
προδότα Βαρνακιώτη!
καὶ τί ἔλπιζες; τὸ θεῖον
διὰ τοὺς δρυούς σου τέτοια
δῶρα ἔτουμάζει.

ια'

"Αν ἥθελες χρυσάφι...
πολὺν εἰς τὰς βαρβάρους
ἀγαρηγάς σκηνάς
μὲ τὸ σπαθί εἰς τὸ χέρι
εὑρισκες πλοῦτον

ιβ'

Πληγωμένος ἀπ' ὅβριν
Ἐλλήνων στομάτων,
ἄν ἥθελες ἐκδίκησιν,
ἢ καλυτέρα ἐκδίκησις
εἶναι τῇ συμπάθεια.

ΕΡΓΟ ΤΟΜΕΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣ ΑΘΗΝΩΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΦΛΟΣΦΩΛΑΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΥ

γ'.

Μέγα, λαμπρὸν ἔλν ἥθελες
δνομα, καὶ περνῶντας
ἔσν, κάθε ὄφθαλμός
μὲ θαυμασμὸν νὰ στρέφεται:
παρατηρῶντάς σε,

ιδ'

σφαλερὸν δρόμον, ἀθλιε,
ἔδιάλεξας· οἱ "Ἐλλῆνες
ποὺ ἐπρόδωσας θαυμάζονται
ἀπὸ τὴν οίκουμένην
κ' ἥρωες καλοῦνται.

ιε'

Καὶ καταφρονημένος
δ Βαρνακιώτης ἔγινε.
Γύρευε ἀπὸ τὴν μοιράν σου
κρυπτὸν νὰ σοῦ χαρίσῃ
τάφον εἰς δλους.

Σ

ΟΒΩΜΟΣ

ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΔΟΣ

Στροφὴ α'.

Τρέξατε, ἀδέλφια, τρέξατε,
ψυχαὶ θερμαὶ, γενναῖται·
εἰς τὸν βωμὸν τριγύρω
τῆς πατρίδος ἀστράπτοντα
τρέξατε πάντες.

β'.

"Ἄς παύσωα" τῇ διχόνοιαι,
ποὺ ρίχγουσι τὰ ἔθνη
τυφλά, ὅπο τὰ σκληρότατα
δινύχια τῶν ἀγρύπνων,
δολίων τυράννων.

γ'.

Τρέξατ' ἐδῶ· συμφώνως
τοὺς χοροὺς ἀς συμπλέξωμεν,
προσφέρων δ καθένας
λαμπρὰν θυσίαν, πολύτιμον,
εἰς τὴν πατρίδα.

δ'.

"Ἐδῶ ἀς καθιερώσωμεν
τὰ πάθη μας προθύμως·
τ' ἀρματα τῆμεῖς ἀδράξαμεν,
μόνον διὰ νὰ πληγώσωμεν
τοὺς Ὀσμάν τὰ στήθη.

ε'.

Ἐδῶ πάντα τὰ πλούτη μας
ἄς χύσωμεν· ἐν δυσφ
γυμνὸν σπαθὶ βαστοῦμεν
μᾶς φθάνουσι τὰ φύλλα
τίμια τῆς δάφνης.

στ'.

Κ' ὅστερ', ἀφ' οὐ συντρίψωμεν
τὸν ἔχθιστον ζυγόν,
ἄλλα, δχι ἀβέβαια πλούτη,
θέλει μᾶς δώσει πάλιν
ἡ ἀλευθερία.

ε'.

Ἐδῶ γέροντας καὶ ἀγάπαυσιν,
ὦ φίλοι, ἄς παραιτήσωμεν·
ξηρὴ πέτρα τὸ στρῶμα,
φαριάκι τὸ φωμὶ¹
τῆς δουλείας εἶναι.

η'.

Ἐδῶ, σὰν ἀναθήματα,
εἰς τὸν βωμὸν πλησίον,
τοὺς συγγενεῖς, τὰ τέκνα μας
ἀγαπητά, τοὺς γέροντας
τώρας ἄς ἀφήσωμεν,

θ'.

Πάντα δσα εἰς τὴν καρδίαν μας
εἶναι ἀκριβῆ, δὲν πρέπουσιν
εἰς ἀνδρας ποὺ τρομάζουν
ἔμπροσθεν εἰς ἀνδρητον
βάρβαρον σκῆπτρον.

ι'.

Οὕτε ἡ ζωὴ δὲν πρέπει.
Τρέξατε, ἀδέλφια, τρέξατε.
Συμμέτρως ἔχορεύσαμεν,
σύμμετρα ἄς ἀποθάνωμεν
διὰ τὴν πατρίδα.

ΕΡΓΟΤΑΞΙΑ ΤΑΜΕΙΟΝ ΘΗΡΑΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΟΣΦΑΙΡΑΣ ΠΕΤΣΙΟΥ

ΣΗΜΕΙΩΣΙ: — Οι είκοσι ώδες τοῦ Κάλβου τυπώθηκαν. δπως εἶναι γνωστό, σὲ δυό συλλογές, ἀπ' τις ὁποίες ἡ πρώτη στὴ Γενεύη τὸ 1824 κ' ἡ δεύτερη στὸ Παρίσι τὸ 1826. Τις ἑκδόσεις αὐτές τὶς ἐκιμελήθηκε δὲ ἴδιος ὁ ποιητὴς, γι' αὐτὸ καὶ ἀπὸ καλλιτεχνικὴ ἐμφάνισι παρουσιάζονται ἀρκατὰ περιποιημένες. Αὐτὸ δμως δὲν σημαίνει δτὶ δὲν ἔμφυγαν μερικὰ τυπογραφικὰ σφάλματα καὶ μερικὲς ἀβλεφίες, χυρίως στὴ στίξη, ποὺ οἱ μεταγενέστεροι ἑκδότες νόμισαν ἀναγκαῖο νὰ ἐπαναλάβουν στερεότυπα.

Ἐκτὸς δμως ἀπὸ τὰ καθαρῶς τυπογραφικὰ αὐτὰ σφάλματα, τώρα πιὰ καὶ ὥρισμένοι τύποι —δρυθογραφίας καὶ γραμματικῆς—ποὺ μεταχειρίζεται δὲ ποιητὴς μας, ἔχουν πέσει σὲ ἀχρηστία. Τέλος, δὲν πρέπει νὰ λημονάδμε δτὶ σώζεται καὶ ἓνα χειρόγραφο τοῦ ποιητοῦ μὲ τὶς πρώτες δέκα ώδές, ποὺ παρουσιάζει μερικὲς μικρές, ἀλλ' ὀπωσθήποτε ἀξίες προσοχῆς παρακλαγές.

Γι' αὐτὸ νομίζουμε δτὶ ἐπιβάλλεται μιὰ κριτικὴ ἑκδοσὶ τῶν ώδων, πού, ἐκτὸς ἀπ' τὶς παραπόνω παρατηρήσεις, θὰ πρέπη νὰ περιλαμβάνῃ καὶ σχόλια ἐρμηνευτικὰ καὶ πραγματικὰ γιὰ τὰ χυριώτερα πρόσωπα καὶ πράγματα ποὺ ἀναφέρονται σ' αὐτές, σχόλια ποὺ πολλές φορὲς εἶναι ἀπαραίτητα γιὰ τὴν δρθὴ κατανόησι τοῦ κειμένου.

Μιὰ τέτοια ἑκδοσι, μὲ αἰσθητές διορθώσεις καὶ πλούσια σχόλια, ἔχω ἥδη ἐτοιμάσσει. Γιὰ τὸ παρὸν ἀρκοῦμαι νὰ ἀναδημοσιεύσω τὸ κείμενο τῶν ώδων, ἀκολουθῶντας σχεδὸν πιστά τὶς προηγούμενες ἑκδόσεις, μὲ μερικές μόνον διορθώσεις στὸ τυπικὸ μέρος καὶ στὴ στίξη.

Στὴν ἑκδοσι περιλαμβάνεται καὶ τὸ γαλλικὸ κείμενο τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Κάλβου στὸ Γάλλο στρατηγὸ Λαφαγιέτ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Θ. ΖΩΡΑΣ